

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความรู้และรูปแบบการรักษาโรคไมเกรนในร้านยา

(Knowledge and practice patterns for the treatment of migraine
in drugstores)

คณะผู้ดำเนินการวิจัย

ดร.วรนุช แสงเจริญ คณะเภสัชศาสตร์

รศ.ดร.สงวน ลือเกียรติบัณฑิต คณะเภสัชศาสตร์

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากเงินรายได้

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประเภททั่วไป ประจำปีงบประมาณ 2553

บทคัดย่อ

บทนำ โรคไมเกรนเป็นโรคเรื้อรังที่พบบ่อยและมีผลกระทบต่อผู้ป่วยมาก ได้แก่ การทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานหรือการเรียนลดลง คุณภาพชีวิตลดลง และทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลจำนวนมาก ร้านยาเป็นสถานบริการทางสาธารณสุขที่สำคัญของประชาชน หากบุคลากรในร้านยามีความรู้ที่ดี รวมทั้งให้การรักษาและคำแนะนำแก่ผู้ป่วยที่เหมาะสม จะทำให้ผู้ป่วยมีผลการรักษาที่ดีและเกิดอาการไม่พึงประสงค์จากยาน้อยที่สุด การศึกษาความรู้และความเหมาะสมของการรักษาโรคไมเกรนของบุคลากรในร้านยาจึงมีความสำคัญ

วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรู้และความเหมาะสมของการรักษาโรคไมเกรนที่มีความรุนแรงของโรคต่างกันในด้านการใช้ยาระงับปวด การจ่ายยาและการให้คำแนะนำของร้านยาในเขตอ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้และความเหมาะสมของการรักษาโรคไมเกรนที่มีความรุนแรงของโรคต่างกันระหว่างเภสัชกรและบุคลากรในร้านยาที่ไม่ใช่เภสัชกร

วิธีการวิจัย 1) ผู้รับบริการจำลองขอซื้อยารักษาโรคไมเกรนชนิดไม่รุนแรงและชนิดรุนแรงปานกลางจากร้านยาจำนวน 142 ร้าน ข้อมูลที่เก็บจากการขอซื้อยาคือ การใช้ยาระงับปวด จ่ายยาและให้คำแนะนำ 2) สัมภาษณ์บุคลากรในร้านยา ในเรื่องการชั่งยาระงับปวด การใช้ยาระงับปวด และการให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยในการรักษาโรคไมเกรนทั้งสองชนิด

ผลการวิจัย บุคลากรในร้านยามีการใช้ยาระงับปวดในประเด็นต่างๆน้อยกว่าร้อยละ 50 ประเด็นที่มีการชั่งยาระงับปวดมากที่สุดคือ การใช้ยาระงับปวดอาการปวดศีรษะในครั้งนี้ (ร้อยละ 48.2 ของการไปร้านยา) ซึ่งส่วนใหญ่ชั่งยาระงับปวดในโรคไมเกรนชนิดรุนแรงปานกลาง (ร้อยละ 84.5) และชั่งยาระงับปวดน้อยที่สุดคือ การจ่ายยาแก้ปวดกลุ่มยาต้านอักเสบที่ไม่ใช่สเตียรอยด์ชนิดเดียวในการรักษาโรคไมเกรนชนิดไม่รุนแรง

ร้อยละ 42.3 และจ่ายยา ergotamine ในการรักษาโรคไมเกรนชนิดรุนแรงปานกลางร้อยละ 77.5 มีบุคลากรเพียงร้อยละ 4.2 ที่แนะนำให้กินยาทันทีเมื่อเริ่มมีอาการปวดศีรษะและร้อยละ 20.4 แนะนำให้ผู้ป่วยหยุดยาถ้าไม่มีอาการปวดศีรษะ สำหรับการศึกษาคำแนะนำและพฤติกรรมการรักษาโรคไมเกรนทั้งสองชนิดระหว่างเภสัชกรและบุคลากรในร้านยาที่ไม่ใช่เภสัชกรพบว่า เภสัชกรมีแนวโน้มในการชั่งยาระงับปวดและการให้คำแนะนำที่ดีกว่าบุคลากรในร้านยาที่ไม่ใช่เภสัชกร ส่วนการจ่ายยาที่สอดคล้องตามแนวทางการรักษาโรคไมเกรนมีความใกล้เคียงกันระหว่างบุคลากรสองกลุ่ม

สรุป เภสัชกรและบุคลากรในร้านยาที่ไม่ใช่เภสัชกรจำนวนมากมีความรู้และพฤติกรรมการรักษาโรคไมเกรนที่ไม่เหมาะสม ซึ่งการศึกษาต่อเนื่องสำหรับเภสัชกรและการอบรมทางวิชาการให้แก่บุคลากรในร้านยาทุกคน อาจช่วยเพิ่มความรู้และเปลี่ยนพฤติกรรมการรักษาโรคไมเกรนให้มีความเหมาะสมต่อไปได้